

Lotus

buitenschoolse opvang

Pedagogisch beleidsplan Buitenschoolse Opvang Lotus

BSO Lotus
Fred. Roeskestraat 82, Amsterdam
www.bsolotus.nl

Voorwoord

Dit pedagogische plan beschrijft het pedagogische beleid en de werkwijze in Buitenschoolse opvang (BSO) Lotus gevestigd in de Geert Groote school 2 in Amsterdam. Op BSO Lotus verzorgen wij opvang op basis van de antroposofische pedagogiek. Het is in samenspraak met het team van pedagogisch medewerkers tot stand gekomen en is daarna voorgelegd aan de oudercommissie. In het informatieboekje voor ouders en op de website van de BSO kunt u een verkorte versie van dit plan vinden.

Beleed is pas zinvol als het levend wordt. Daarom hebben we er bewust voor gekozen in dit plan ook de vertaalslag te maken naar de werkvloer. Er staan dan ook veel praktijksituaties in, die de lezer een beeld geven bij het beleid. Het beleid geeft richting aan onze werkwijze; andersom kan de praktijk aanleiding geven het beleid te wijzigen. Dit plan is derhalve niet statisch, maar het groeit mee met de praktijk. Elke twee jaar zal het beleidsplan worden geëvalueerd en geactualiseerd. In een beknopt werkplan geven we per jaar aan welke deeldoelstellingen van het beleid we willen realiseren. Het werkplan is als bijlage bij het beleidsplan opgenomen.

Door middel van dit beleidsplan willen wij een zo helder mogelijk beeld geven van onze visie en werkwijze op BSO Lotus. Het beleidsplan is als volgt opgebouwd.

In hoofdstuk 1 gaan we in op de doelstelling die we met onze opvang nastreven.

In hoofdstuk 2 beschrijven we de pedagogische visie die hierachter zit. Hoofdstuk 3 gaat over de pedagogische uitgangspunten en werkwijze die volgen uit de doelstelling en visie. In het bijzonder gaan we hier in op vier onderdelen van pedagogisch beleid die conform de wet kinderopvang benoemd moeten worden: emotionele veiligheid, sociale competenties, persoonlijke competenties en normen en waarden.

Hoofdstuk 4 gaat over de pedagogisch medewerkers; de mensen die dit plan op de werkvloer waar moeten maken. Hoofdstuk 5 gaat over de groepen en de groepsruimten.

In hoofdstuk 6 gaan we in op de thema's veiligheid en gezondheid. Deze thema's worden apart beschreven omdat een groot deel van het vertrouwen dat ouders in ons stellen hierop gebaseerd is.-

Hoofdstuk 7 gaat over hoe we het contact met de ouders onderhouden.

Hoofdstuk 8 ten slotte gaat over het kwaliteitsbeleid: hoe we blijvend aan de kwaliteit van de opvang werken.

Om de leesbaarheid te vergroten wordt in dit stuk gesproken over pedagogisch medewerkers. Hiervoor kan ook pedagogisch medewerksters worden gelezen.

Inhoud

1	Doelstelling.....	4
2	Pedagogische visie.....	5
3	Pedagogische uitgangspunten en werkwijze.....	6
3.1	Emotionele veiligheid.....	8
3.2	Sociale competenties.....	8
3.3	Persoonlijke competenties.....	9
3.4	Normen en waarden.....	9
4	De uitvoering.....	11
5	De groepen.....	13
6	Veiligheid en gezondheid.....	14
7	Contact met de ouders.....	15
8	Kwaliteitsbeleid.....	16

1 Doelstelling

Met onze BSO bieden wij de kinderen van de Geert Groote School 2 (4 tot en met 13 jaar) na schooltijd een veilige, geborgen en vooral gezellige huiskamer waar zij na een schooldag tot rust kunnen komen, plezier kunnen hebben, hun verhaal kunnen vertellen, hun talenten en kwaliteiten kunnen ontwikkelen en waar ze bovenal zichzelf kunnen zijn. De middag sluit op een natuurlijke wijze aan op de schooldag omdat de pedagogische benadering vanuit dezelfde inspiratiebron – de antroposofie - komt.

De antroposofische pedagogie vertalen we naar onze huiskamer, waar het speelgoed, het spel- en activiteitsaanbod en de inrichting bewust gekozen zijn: afgestemd op de leeftijdsfasen en de tijd van het jaar. In onze houding naar en omgang met de kinderen houden we ook rekening met de leeftijdsfase en de eigenheid van ieder kind. Het dagritme biedt een veilige bedding van duidelijkheid en structuur waarbinnen geborgenheid en ongedwongenheid kunnen bestaan. In het jaarritme borduren we op een huiselijke manier voort op de jaarfeesten die op school worden gevierd. Bijvoorbeeld: met Sint Maarten maken we pompoensoep die we samen eten voordat we de Sint Maartensoptocht gaan lopen. Samen met de kinderen maken we steeds weer een andere seizoenskrans die boven de tafel hangt. En het verhaal bij het gezamenlijke rustmoment staat vaak ook in het teken van een seizoen(sfeest).

We streven een sfeer na waarin ongedwongenheid, veiligheid en geborgenheid centraal staan. Hier beschrijven we hoe we inhoud geven aan deze begrippen.

Ongedwongenheid gaat over ‘je gang kunnen gaan’ en de middag als vrije tijd beleven. De vele speelplekken die onze lokalen, de gang en het buitenterrein hebben, bieden de kinderen de mogelijkheid om zowel met elkaar als individueel tijd door te brengen. De nadruk ligt op mogen en niet op moeten als het gaat om spel en activiteiten.

Als een pedagogisch medewerker aan tafel iets moois gaat maken, bijvoorbeeld een wolvilten bal, komen er al snel kinderen op af die mee mogen doen. Wie wil, doet mee en meestal zit de tafel al snel vol.

Veiligheid gaat over zowel fysieke als emotionele veiligheid. Kinderen moeten zich veiligvoelen, en ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat de kinderen veilig zijn. Emotionele veiligheid gaat over je gezien en gehoord voelen, er mogen zijn en gewaardeerd worden zoals je bent. Naast plezier mag je ook verdriet en boosheid uiten.

Ritme, regelmaat, vaste gewoonten en regels geven een bedding van duidelijkheid, houvast en dus veiligheid. De kinderen kunnen rekenen op een vast dagverloop waarbij het ophalen/verzamelen, de maaltijd en het theedrinken/fruit eten met verhaal vaste punten vormen. De gewoontes zoals handen wassen voor het eten, jas ophangen, opruimen van speelgoed als je iets anders gaat doen en het afscheid nemen waarbij de pedagogisch medewerkers een hand krijgen, zijn bekend bij de kinderen.

Geborgenheid betekent een knusse en huiselijke sfeer die al begint bij de deur van de kleuterklas als de kinderen worden opgehaald of bij onze groepsruimte waar de grote kinderen welkom worden geheten. Naast een welkome ontvangst is er ook aandacht voor de gezamenlijke momenten die zorgen voor geborgenheid op de groep. Bij voorbeeld tijdens het eten aan tafel, samen spelletjes doen, voorlezen en knutselen, koekjes bakken, soep maken, of meedoen van een afstand onder een dekentje op de bank.

2 Pedagogische visie

In dit hoofdstuk lichten we kort onze visie op pedagogie toe. In het volgende hoofdstuk wordt deze uitgewerkt in uitgangspunten en werkwijze.

In de antroposofie wordt het kind gezien als een mens in ontwikkeling met een eigen geschiedenis en een eigen toekomst. De mens ontwikkelt zich als een uniek wezen dat op zijn eigen wijze zal bijdragen aan de wereld. Naast het unieke zijn er ook wetmatigheden in de ontwikkeling van de mens. Het kind maakt zich achtereenvolgens het fysieke lichaam, het levenslichaam (etherlichaam) en het astrale lichaam (de ziel) eigen. Elk van deze fasen vragen om een eigen benadering en ander ‘voedsel’ waaraan het kind zich kan ontwikkelen.

De ontwikkelingsgedachte is misschien wel het belangrijkste gegeven uit de antroposofie waarmee we werken. We proberen het kind zoveel mogelijk in zijn ware wezen te leren kennen en te begrijpen hoe het zich wil ontwikkelen: welke talenten en kwaliteiten draagt het in zich en welke eenzijdigheden wil het overwinnen? Met zulke vragen zoeken we naar een goede manier om het kind te begeleiden. Dit kunnen we alleen maar goed doen in contact en samen met de ouders. Hoe we het contact met de ouders verzorgen staat beschreven in hoofdstuk 7. We zijn als buitenschoolse opvang slechts één volwassen partij in het leven van een kind. Wij willen samen met ouders en school een team vormen dat om het kind heen staat zodat het kind zich gedragen voelt.

3 Pedagogische uitgangspunten en werkwijze

Uitgaan van het kind – waarnemen

We gaan uit van het kind. Dat betekent dat we het kind steeds goed willen waarnemen. De feitelijke waarneming behoedt ons voor oordelen en ‘labels’ die ontwikkelingsmogelijkheden afsluiten. Steeds zoeken we naar de eigenheid van het kind en kijken we naar wat we hem kunnen bieden om het ontwikkelingsproces de ruimte te geven, te ondersteunen en te voeden.

Alleen waarnemen is in de korte tijd die wij met het kind doorbrengen niet altijd voldoende. Het beeld van een kind kan completer worden in een gesprek met de ouders en eventueel met de pedagogisch medewerker of leerkracht van school. Dit laatste gebeurt - in overeenstemming? met de ouders. In zo’n gesprek zoeken we samen naar voorbeeldsituaties waarin het kind in goede doen is, om te zien welke voorwaarden helpend zijn voor het kind.

Aansluiten bij de ontwikkelingsfasen

In drie ontwikkelingsfasen van elk zeven jaar ontwikkelen zich lichaam, ziel en geest in onderlinge afhankelijkheid, maar elk met een eigen rijpingstijd. Natuurlijk doorloopt ieder kind deze ontwikkelingsfasen op zijn eigen manier, maar er zijn ook wetmatigheden in de menselijke ontwikkeling. We zoeken steeds de aansluiting bij de verschillende ontwikkelingsfasen, zonder de eigenheid van het individuele kind uit het oog te verliezen.

0-7 jaar - nabootsing

De eerste zeven jaar staan in het teken van de opbouw van een gezond lichaam. De volwassenen om het kind heen bouwen hier niet alleen aan mee door een goede voeding en verzorging te bieden, maar ook door het kind levende, gezonde indrukken en ervaringen te geven. Het kind is in deze fase een nabootsend wezen. Het bootst de hele omgeving innerlijk en uiterlijk na. Daarom is opvoeden in deze fase vooral het goede voorbeeld geven. Niet alleen wát we doen, maar vooral hóe we de dingen doen is van belang. Wat onze handelingen zinvol maakt, is de aandacht (aanwezig zijn bij wat je doet) en de echtheid (wat je doet is gemeend). We sluiten dus aan bij deze leeftijd door het ‘doen’. Uitgebreid uitleggen en beredeneren heeft weinig zin. We doen de dingen samen en we doen het voor.

Verbaal spreken we deze leeftijd zó aan dat het tot de verbeelding spreekt. Het denken van het jonge kind kan nog niets met onspecifieke (abstracte) begrippen. Ook letten we op dat we de kinderen nog niet te direct aanspreken. In meervoud en in verleden tijd spreken haalt de kinderen in de stroom waarin ze mee komen. Een werkzame manier om de kinderen in de stroom te krijgen, is klank en ritme. Door de dingen zingend of ritmisch te zeggen, heb je direct de aandacht van kleuters.

In plaats van ‘je mag niet gooien met speelgoed’ werkt het beter als we samen het speelgoed oprapen terwijl we zeggen: ‘de grote mensen en de kinderen deden altijd voorzichtig met het speelgoed’. De achterblijvers bij het naar binnen spreken we aan met ‘we gingen nu allemaal naar binnen in plaats van ‘kom jij ook? we wachten allemaal op jou’.

7-14 jaar - navolging

In deze ontwikkelingsfase staat de ontwikkeling van een rijk zielenleven centraal, waarbij de gevoelswarmte uit de omgeving ondersteunend werkt. Kinderen in de schoolleeftijd zijn gevoelig voor volwassenen die met plezier en enthousiasme de dingen doen, en voor mensen die ergens heel goed in zijn. Gezelligheid (samen iets maken, kletsen met een kopje thee) is het klimaat waarin het schoolkind goed gedijt. Kinderen in deze leeftijd gaan over het algemeen graag nieuwe uitdagingen aan. Onze stappen zijn zeer geliefd, net als samen in de bovenzaal spelletjes doen of in de gymzaal met de bal een actief spel doen. Deze leeftijdsgroep kan zijn hart dan ophalen. We introduceren ook nieuwe schilder- en tekentechnieken, komen met eigen creatieve ideeën (badbruistabletten zelf maken, t-shirts versieren,

mozaïeken) en luisteren naar de voorstellen van de kinderen.

De algemene wetmatigheden in de ontwikkelingsfasen van het kind bestuderen we als team met elkaar in maandelijks studie-ochtenden met het hele team. Vanuit dit referentiekader maken we steeds de vertaalslag naar de werkvloer, zodat we handen en voeten geven aan de pedagogie. Zo vertelt de zintuigenleer ons bijvoorbeeld waarom het zo belangrijk is het kind 'ware' en 'levende' ervaringen te bieden. We willen als BSO zelf weten waarom we de dingen doen zoals ze gedaan worden in antroposofische kringen. Vanuit inzicht en bewustzijn kiezen we voor bijvoorbeeld natuurlijke materialen en biologisch voedsel.

Een open en positieve houding

Een open houding naar het kind betekent dat we het kind in het ontwikkelingsperspectief willen zien, in plaats van het kind vast te zetten op waar het moeite mee heeft of waar het juist goed in is. Wanneer we het kind met oprechte interesse kunnen zien, laat dat hem de ruimte om het hele palet dat het in huis heeft tot ontwikkeling te brengen. We bevestigen de kinderen in hun kracht en kwaliteit, omdat dit bemoedigend werkt in hun ontwikkeling en het kind recht doet.

Een kind dat gezien wordt als 'moeilijk' of 'druk', zal dit (vaststaande) beeld over hem vaak bevestigen. Terwijl zo 'n kind met een beetje hulp heel geconcentreerd blijkt te kunnen knutselen en heel goed kan helpen en samenwerken bij de afwas.

Een kind dat zelf zijn schoenen kan aandoen laten wij zelf zijn schoenen aandoen, wij bevorderen in alles hun zelfstandigheid.

Ook volwassenen zijn nog in ontwikkeling. Het leven zien als ontwikkelingsweg betekent in het werken met kinderen dat je bewust aan zelfopvoeding doet. Ook daar is een open, vragende houding op zijn plaats. Het werken aan de eigen ontwikkeling in de vorm van cursussen, supervisie en ontwikkelingsgesprekken is dan ook onderdeel van het personeelsbeleid.

3.1 Emotionele veiligheid

Emotionele veiligheid is een voorwaarde om je ergens thuis te kunnen voelen. Als een kind zich veilig voelt, geeft het uiting aan zijn gevoelens, of het nu blij, boos of verdrietig is. Andersom, als er ruimte is om naast blij ook boos of verdrietig te zijn, voelt een kind zich eerder op zijn gemak. We nemen de emoties van ieder kind serieus, zodat eenieder zich kan uiten. Ook alles wat het kind ons in vertrouwen vertelt nemen we serieus en we gaan er op in als het kind dat verlangt. Naast het geborgen thuisgevoel is dit ook van wezenlijk belang voor een gezonde emotionele ontwikkeling.

De wijze waarop de pedagogisch medewerkers met de kinderen omgaan, schept een belangrijke voorwaarde voor de emotionele veiligheid.

Zij doen dit door:

- hartelijkheid en aandacht te hebben voor ieder kind; als de pedagogisch medewerker haar dag niet heeft kan het kind toch (?) rekenen op aandacht en hartelijkheid. Maar we doen ons niet anders voor dan we zijn.
- kinderen te accepteren en te waarderen om wie ze zijn.
- kinderen de ruimte te geven die ze aankunnen waarbinnen ze spel- en conflictsituaties met elkaar uit kunnen zoeken, maar hulp en begeleiding bieden wanneer dit nodig is.
- kinderen aanspreken op hun gedrag en niet op hun zijn.
- kinderen positief benaderen en in hun kwaliteiten bevestigen.

We helpen elkaar dit streven waar te maken door het bespreekbaar te maken in de intervisies en overleggen.

3.2 Sociale competenties

In een omgeving waarin het kind zijn emoties mag en kan tonen, kan het leren met zijn emoties en die van anderen om te gaan. De sociale en emotionele ontwikkeling zijn niet los van elkaar te zien. Je kunt je emoties alleen ontwikkelen in relatie tot anderen: jij voelt je op een bepaalde manier en je omgeving reageert daarop, of je omgeving geeft jou een bepaald gevoel en jij reageert daarop. De volwassenen die het kind omringen dragen in belangrijke mate bij aan deze ontwikkeling. De pedagogisch medewerkers scheppen een veilig en gezond klimaat waarin de sociale competenties geoefend kunnen worden.

Het groepsgebeuren biedt kinderen veel sociale ontwikkelingsmogelijkheden in het vrije spel, in de gezamenlijke activiteiten en tijdens de sociale momenten als de maaltijden.

Vrij spel

Door de kinderen de ruimte te geven met elkaar positieve en negatieve ervaringen op te doen, kunnen ze sociale competenties oefenen als delen, tegen je verlies kunnen, rekening met elkaar houden, compromissen sluiten en voor jezelf en de ander opkomen. De pedagogisch medewerker is op de achtergrond aanwezig en beschikbaar om te helpen wanneer de kinderen er niet zelf uitkomen. Voorbeelden van vrij spel: Bordspelletjes als 'Halli Galli' en 'Boomgaard'; met blokken torens maken, hutten bouwen en in de poppenhoek spelen.

Groepsactiviteiten.

In de groepsactiviteiten komen heel andere sociale competenties aan bod, zoals op je beurt wachten (touwje springen), naar elkaar luisteren, waardering voor elkaar tonen (acrobatiekspel/poppenkast) en iets afmaken/tot het einde volhouden (als je meedoet aan een georganiseerde activiteit, dan is het de bedoeling om het ook af te maken).

Sociale momenten

De maaltijd is een gericht sociaal moment waarbij het gezamenlijk eten het uitgangspunt is. Verschillende aspecten zoals geduld, respect, tafelmanieren, aandacht en interesse spelen hierbij een rol. Zo beginnen we pas met eten nadat iedereen zit, stil is en de spreuk gezegd is en gaan we van tafel als we zijn uitgegeten. We vragen elkaar om iets door te geven in plaats van over de tafel heen te hangen om iets te pakken en hebben aandacht voor de spullen op tafel. We luisteren naar elkaar en laten iedereen aan de beurt komen die iets wil vertellen.

3.3 Persoonlijke competenties

Kinderen brengen op een buitenschoolse opvang nadrukkelijk vrije tijd door. Ze hebben op school van alles geleerd, en bij ons kunnen ze lekker uitblazen. Er is wel van alles te doen, waardoor kinderen datgene kunnen doen wat ze leuk of uitdagend vinden. Doordat we geen tv, dvd en computer in huis hebben, spelen de kinderen echt. En voor kinderen is niets zo leerzaam als spelen.

Zo worden motoriek en evenwicht geoefend met skeelers en klimrekken; ruimtelijk inzicht en precisie bij constructiespeelgoed als 'Kapla' en lego maar ook als je met papier en karton aan het knutselen bent.

Persoonlijke competenties komen bij al het spel aan bod, maar in het bijzonder tijdens het fantasiespel.

In de poppenhoek zijn de kinderen papa en mama met een kleine baby die moet drinken. Later komt er nog een kindje bij, die mag de grote zus zijn.

Het is de kunst van de pedagogisch medewerkers om te luisteren en te zien waar de kinderen mee bezig zijn. Zij dragen een lap, lijm of bijvoorbeeld een zakje aan waar nodig om het spel te verdiepen.

In de zandbak spelen kinderen met zand en takjes die ze verzamelen, ook blaadjes en andere dingen uit de natuur worden verzameld. De pedagogisch medewerker brengt de kinderen zakjes om hun vondsten in te

kunnen opbergen.

De grotere kinderen ontwikkelen ook hun persoonlijke competenties bij (bord)spelletjes en bij het samenwerken met bv ovengenoemde constructiespeelgoed.

De grote jongens zijn bezig met de fietsen ze onderzoeken de scharnieren en het wiel, de pedagogisch medewerker draagt gereedschap en materiaal aan waar zij hun technische behoefte in kwijt kunnen.

Van tijd tot tijd organiseren we buitenschoolse activiteiten, soms voor de grotere en soms voor de kleinere kinderen. In het spel ontdekken de kinderen wie ze zijn en wat ze leuk vinden.

Creativiteit (bijvoorbeeld bij dans en drama), moed en behendigheid (bij acrobatiek en balspelen) zijn nog enkele voorbeelden van competenties die de kinderen in de namiddag kunnen oefenen.

3.4 Normen en waarden

Normen zijn er om de veiligheid te waarborgen en duidelijkheid te scheppen. Ze helpen ons de tijd op een plezierige en zinvolle manier met elkaar door te brengen. We hebben het dan over huisregels (zoals binnen niet ballen en skeeleren, niet schelden en geen geweld gebruiken). De huisregels zijn in de bijlage opgenomen.

Als kinderen op de groepen de huisregels overtreden spreken de pedagogisch medewerkers zo mogelijk de kinderen direct/indirect, afhankelijk van de leeftijd, op hun gedrag aan. Kleine kinderen bootsen vaak na, dus door weer te laten zien wat de regels zijn, houden de kinderen zich weer vanzelf aan de regels. Grotere kinderen kan je directer aanspreken op hun gedrag. In enkele gevallen als de regels worden overschreden, volgt een consequentie doordat ze bijvoorbeeld tijdelijk niet mogen buiten spelen.

Bij conflictsituaties tussen kinderen is er ook afhankelijk van de leeftijd van de kinderen, begeleiding nodig. Het oplossen van conflicten is iets wat kinderen nog volop aan het leren zijn, daarom laten we de kinderen altijd in eerste instantie het conflict zelf oplossen. Vaak met wat geduld en begeleiding komen ze een heel eind en als dat niet lukt dan helpen we ze een handje.

Ook onze gewoontes, als een vaste dagindeling (zie ook de bijlage) geven houvast in de tijd.

Waarden zijn de idealen die we nastreven en waarmee we ons in de dagelijkse praktijk verbinden.

Voor zowel normen als waarden geldt dat de volwassenen het goede voorbeeld geven aan de kinderen.

Hieronder gaan we wat dieper in op de waarden die we het belangrijkste vinden voor ons werk.

Aandacht

Voor kinderen is de manier waarop je als volwassene de dingen doet minstens zo belangrijk als wát je doet. Het gaat er in het bijzijn van kinderen om dat je de dingen met aandacht doet. Luisteren naar hun verhalen over de schooldag, een verhaal voorlezen, zorgen voor de ruimte, handwerken of een spel spelen; als het met échte aandacht gebeurt, ontstaat er vanzelf warme betrokkenheid en plezier. De kwaliteit (of moraliteit, zoals sommigen ook zeggen) die we aan ons werk geven wordt overgenomen door de kinderen en werkt zelfs door tot in het lichamelijk en psychisch welzijn.

Eerbied en respect

Eerbied gaat over het besef dat we deel uitmaken van een groter geheel; in de manier waarop wij met elkaar samenwerken en met de kinderen omgaan, kunnen we bijdragen aan dat grotere geheel. Eerbied voor het kind en voor de mens in ontwikkeling is een belangrijke ingang. Maar ook eerbied en respect voor natuur en milieu, waarin ons beleid van biologische voeding ook thuishoort.

Als team beginnen we onze werkdag met een spreuk en ook voor het eten zeggen we een spreuk met de kinderen. Het eten gebruiken we als kostbaar voedsel, waarmee we niet spelen en dat we niet weggooien. We tonen respect voor de wereld om ons heen en in het bijzonder voor alles wat leeft. Blaadjes en takken pluk je bijvoorbeeld niet zomaar van de bomen. En als iets kapot gaat, kijken we eerst of we het kunnen maken, i.p.v. weggooien en vervangen.

Echtheid

Voor een gezonde ontwikkeling van de zintuigen, die bij kinderen nog volop bezig is, is kwaliteit en echtheid van belang. We kiezen daarom bewust voor speelgoed en inrichting van natuurlijke materialen en rustige kleuren voor een harmonische sfeer. Ook in de voeding speelt echtheid een belangrijke rol. Geen kunstmatige toevoegingen, maar eerlijke (biologische en zo mogelijk biologisch dynamische) voeding. Ten slotte is echtheid (oprechtheid) in ons gedrag van belang voor de morele ontwikkeling van een kind.

4 De uitvoering

De pedagogisch medewerkers voeren het in dit plan beschreven beleid uit. Zij werken direct met de kinderen en staan in contact met de ouders. Hun opleidingsniveau is conform de eisen die de wet kinderopvang daaraan stelt. Dat betekent dat de opleiding Sociaal Pedagogisch Werker (SPW3) met uitstroom variant kinderopvang de eerste voorkeur heeft, maar veel andere opleidingen in de agogische, culturele en sportrichting ook voldoende zijn. Uiteraard is ervaring in het werken met kinderen daarbij extra belangrijk. Voor ons is ook belangrijk dat onze medewerkers bekend zijn met de antroposofische pedagogie of hiermee affiniteit hebben. Onderdeel van ons werk is verdieping in de antroposofische pedagogie, zodat het niet blijft bij het houten speelgoed en de biologische lunch. We doen dit als team in studiebijeenkomsten en individueel.

Plek in de organisatie

In BSO Lotus zijn er elke dag op elke groep twee pedagogisch medewerkers (1 pedagogisch medewerker op maximaal 10 kinderen) behalve als de groep tien kinderen telt of minder. Pedagogisch medewerkers in opleiding (BBL-ers) werken samen met ervaren pedagogisch medewerkers en hebben een studiebegeleider. Afhankelijk van de prestaties van de BBL-ers worden zij zelfstandig ingezet. Momenteel zijn er 7 mensen in dienst; 2 meewerkende assistent leidinggevenden, 2 gediplomeerde pedagogisch medewerkers en 2 invalkrachten. Wij streven er naar dat vaste medewerkers ten minste 3 middagen werken.

De leidinggevende schept de randvoorwaarden waarbinnen goed gewerkt kan worden. Het personeelsbeleid, de teamvorming, administratieve zaken en inrichting van de ruimten zijn daar voorbeelden van.

Competenties

Om een sfeer te kunnen scheppen waarin kinderen zich thuis voelen, moet je als mens over bepaalde kwaliteiten beschikken. Behalve een groot hart waar alle kinderen in passen, gaan we hier in op een aantal competenties die belangrijk zijn in het profiel van pedagogisch medewerker. We geven hier een beknopte samenvatting. In het personeelsbeleidsplan staat een uitgebreide omschrijving van profiel, competenties, ontwikkeling en scholing en hoe we dit toetsen..

1 Pedagogisch: Deze competentie gaat over het aanvoelen van wat kinderen in hun ontwikkeling nodig hebben op basis van inzicht in die ontwikkeling volgens de antroposofie.

2 Betrokkenheid uit zich doordat de pedagogisch medewerker goed zicht heeft op de kinderen; aandacht heeft voor elk kind, zonder voorkeuren, weet waar een kind goed in is, waar het van houdt en wat zijn uitdagingen zijn.

3 Verantwoordelijkheid kenmerkt zich onder meer door kennis en kunde omtrent het waarborgen van de veiligheid. In de praktijk betekent dit dat pedagogisch medewerkers bekend zijn met de afspraken en regels die de veiligheid moeten waarborgen.

4 Initiatief kenmerkt zich door een actieve houding en enthousiasme: zin hebben om er iets leuks van te maken. In die warmte en energie kan altijd plezier ontstaan. In de praktijk betekent dit het hebben van een plan voor de middag, bijvoorbeeld een activiteit voorbereid hebben. Initiatief heeft ook te maken met het voortouw nemen. Bijvoorbeeld bepaalde situaties voor kunnen zijn door iets te initiëren waarmee een situatie positief omgebogen kan worden (bijv. spelletjes op de gang voorbereiden, als het regent en de kinderen niet buiten kunnen spelen)

5 Flexibiliteit is het kunnen meebewegen met de ander. Het vergt een open houding en het vermogen om tijdelijk afstand te doen van het eigen standpunt om de ander echt te zien. In een groep met 20 kinderen en 2 volwassenen gebeuren er veel verschillende dingen en zijn er veel verschillende persoonlijkheden. Daarmee omgaan, zodanig dat de verschillen mogen bestaan, vergt grote flexibiliteit.

6 Communicatieve vaardigheden gaat over het vermogen in het menselijk contact jezelf en de ander te laten verschijnen. Voorwaarden in de praktijk zijn het afgestemd zijn op de kinderen, duidelijkheid kunnen scheppen, positief en bevestigend kunnen formuleren, en goed kunnen luisteren. Deze competentie is bij ons allemaal nog volop in ontwikkeling, en heeft blijvend onze aandacht omdat er op dit gebied vaak een wereld te winnen is. Dit geldt overigens ook voor de communicatie naar ouders en tussen pedagogisch medewerkers.

7 Lerend vermogen kenmerkt zich door reflecteren, de eigen kracht en valkuilen in beeld hebben, de bereidheid daaraan te werken, het openstaan voor feedback en opbouwend kunnen geven van feedback, het kunnen benutten van ‘fouten’ om van te leren. Deze competentie is belangrijk voor de intervisie en het constructief bespreken van moeilijke situaties met zowel collega’s als met ouders.

8 Stressbestendigheid kenmerkt zich doordat de pedagogisch medewerker kalm en adequaat kan handelen tijdens diverse omstandigheden, waarbij zij het overzicht houdt en tijdig oplopende spanningen weet terug te brengen; deze competentie is van belang om voldoende rust en de veiligheid te waarborgen.

9 Samenwerken kenmerkt zich door elkaar actief te informeren, elkaar te betrekken bij het werk en elkaar behulpzaam zijn. Schriftelijk gebeurt dit in de overdrachtsmap, mondeling tijdens de dagelijkse voorbereiding en door de dag heen, en in het teamoverleg. Pedagogisch medewerkers zorgen altijd in een team voor de kinderen. Het is dus belangrijk dat zij op één lijn zitten om de kinderen duidelijkheid te kunnen bieden.

Samenwerken gaat hier ook de relatie met de ouders aan. Een luisterende houding, het serieus nemen van vragen en zorgen, hier begripvol en zorgvuldig mee omgaan en ouders actief informeren; allemaal voorwaarden om in goede samenwerking met elkaar om het kind heen te kunnen staan.

10 Vakkennis/vaardigheden voor het werk van een pedagogisch medewerker worden in basis gevormd in de beroepsopleiding en verder ontwikkeld door aanvullende studie en door het werk in de praktijk. Het betreft hier zowel pedagogische kennis en vaardigheden als kennis en vaardigheden omtrent verzorging, veiligheid en gezondheid.

5 De groepen

Er zijn in BSO Lotus twee groepen van elk maximaal 20 kinderen: Lotus 1 en Lotus 2.

Op Lotus 1 is er een groep van maximaal 20 kinderen die van 13.00 tot 14.45 uur worden opgevangen. Dit zijn kleuters en 1^e en 2^e klassers met broers/zussen die een lange dag tot 14.45 uur op school hebben (van 4-8 jaar).

Van 14.45 tot 18.00 uur is er een groep grote kinderen (vanaf de 2^e klas; van 6/7-13 jaar). Deze groep bestaat ook uit maximaal 20 kinderen. Op korte schooldagen (als er feesten op school worden gevierd) komen de kinderen uit de hogere klassen vanaf 13:00 uur en vervalt de opvang van 14:45 tot 18:00 uur.

Op Lotus 2 zijn maximaal 20 kinderen die van 13.00 tot 18.00 uur worden opgevangen. Dit zijn overwegend kleuters en 1^e klassers (van 4-7 jaar). Op dinsdag en donderdag komen een paar kinderen van 14.45 tot 18.00 uur, omdat de 1ste klassers dan uit zijn om 14.45 uur, zij sluiten zich bij de Lotus 2 groep aan.

Stamgroep en open deuren (?) -beleid

De groepen zoals hierboven genoemd zijn de stamgroepen. In deze samenstelling wordt er bijvoorbeeld gegeten. Daarnaast hanteren we een open deuren-beleid. Dat betekent dat de kinderen tijdens het spelen bij elkaar op bezoek gaan (met toestemming van de pedagogisch medewerker) en dat ze mee kunnen doen met elkaars (spel/creatieve/kook)activiteiten.

Ook in de vakanties blijven de kinderen in hun stamgroep. Alleen bij uitzondering en met minder dan twintig kinderen en als de pedagogisch medewerker denkt dat het een positief effect heeft op de groepsdynamiek worden de groepen samengevoegd. En dan alleen op vakantie- of studiedagen van school.

Welkom en wennen

Het welkom heten en wennen op de groep gebeurt in overleg met de ouder(s)/opvoeder(s). Onze voorkeur heeft het om het wennen op te bouwen gedurende de eerste opvangweek. Het kind begint met een korte middag en bouwt dit uit naar uiteindelijk de hele middag. Daartoe wordt het de eerste paar dagen meestal eerder opgehaald door de ouder/verzorger. De pedagogisch medewerker die het intakegesprek vooraf aan het wennen heeft gedaan met de ouder/verzorger begeleidt de eerste week het nieuwe kind in de groep en licht de betrokken collega's in over de wenperiode. Er wordt gekeken welke kinderen het nieuwe kind al kent in de groep, wat de behoefte is van het kind: wil het al meteen spelen met andere kinderen of is het nog verlegen en heeft het nog meer aandacht en begeleiding van de pedagogisch medewerkers nodig? Zodra een kind in de tweede klas zit dan zal het bij de Lotus 1 groep komen. Vaak al gebeurt dit als het kind in de eerste klas zit, maar dat kan alleen als de groepsgrootte bij Lotus 1 dit toelaat.

Door de pedagogisch medewerkers wordt informatie uitgewisseld over het kind; wat vindt het leuk, met wie speelt het en wat zijn aandachtspunten etc. De overstap wordt al spelenderwijs geoefend waardoor het kind heel natuurlijk aan de nieuwe groep kan wennen.

Samenvoegen en zelfstandig werken

Wij streven ernaar zoveel als mogelijk tenminste met 2 beroepskrachten te werken. Echter als er weinig kinderen op de BSO komen, voegen we de groepen samen. Dit kan gebeuren tijdens vakanties en studiedagen. Indien er in dergelijke situaties tijdelijk 1 beroepskracht in het kindercentrum aanwezig is (tussen 8:30 en 9:30 en tussen 16:45 en 18:00 uur), wordt deze beroepskracht ofwel ondersteund door de aanwezigheid van de leidinggevende in het kindercentrum, ofwel in de vorm van een achterwacht buiten het kindercentrum die direct telefonisch beschikbaar is en binnen 15 minuten ter plekke kan zijn in geval

van nood.

Op basis van afspraken uit het convenant kwaliteit kinderopvang kan er worden afgeweken van de beroepskracht-kind ratio. Bij ons kan dat gebeuren op naschoolse dagen tussen 17.30-18.00 uur en op vakantie/studiedagen tijdens het pauzeren van de beroepskrachten. Op dat moment is er een 2^e medewerker aanwezig in het kindercentrum.

Op studiedagen en vakantiedagen kan het zijn dat er 1 pedagogisch medewerker op de groep staat in de ochtend tussen 8:30-9:30 uur en aan het eind van de dag tussen 16:45 en 18:00 uur. Er is dan een achterwacht aanwezig.

Continuïteit

De kinderen en de pedagogisch medewerkers komen op vaste dagen. Hoewel op een BSO elke dag de groepssamenstelling anders is, ontstaat er hierdoor continuïteit. De mogelijkheid om incidenteel van dagen te ruilen en extra dagen af te nemen, heeft weinig effect op de groepssamenstelling. Dit kan alleen als aan de voorwaarden voor ruilen/extra opvang is voldaan en de groepsgrootte het toelaat.

Ouders die hiervan gebruik willen maken kunnen dit middels het formulier extra opvang aanvragen bij de eigen pedagogisch medewerker. Extra opvang is alleen mogelijk voor kinderen die een opvangcontract hebben bij BSO Lotus.

Groepsruimte

De groepsruimten zijn als een grote huiskamer ingericht. Een bank, een eettafel, speelhoeken en kasten geven de lokalen een andere sfeer dan de overige lokalen in de school.

De indeling en speelkleden geven kinderen een afgebakend kader in de ruimte, zodat ze met elkaar en naast elkaar kunnen spelen zonder elkaar al te veel te storen.

De fysieke ruimte beslaat minimaal 3,5 m² vloeroppervlak per kind zodat er genoeg plek is voor ieder kind om individueel of samen te kunnen spelen, .

Gemeenschappelijke ruimten

Naast de groepsruimten maken we gebruik van de brede kleutergang met speeltoestellen en het kleuterplein. In deze ruimten spelen de kinderen en kunnen de kinderen van beide groepen elkaar ontmoeten op aanvraag en in overleg met de pedagogisch medewerksters van beide groepen. Op de kleutergang kan bij slecht weer een binnenspeeltuin worden gemaakt met klimrek, glijbaan en matten. Vaak worden er hutten en andere bouwwerken gemaakt met de klimrekken en de lappen. Ook hoelahoepen is een geliefde gangbezigheid.

De grote kinderen maken ook gebruik van het midden- en het voorplein, zij krijgen schriftelijk toestemming van hun ouders om daar zonder toezicht te spelen. Hier hebben ze meer ruimte om te voetballen, staat een tafeltennistafel en zijn rekstokken en baskets te vinden.

6 Veiligheid en gezondheid

De GGD-inspectie eist van elke kinderopvang een jaarlijkse Risico Inventarisatie Veiligheid (RIV) en Risico Inventarisatie Gezondheid (RIG). Hieruit volgen actiepunten die terug te vinden zijn in fysieke maatregelen (zoals deurstrips, aftimmering van de radiatoren en het vervangen van glazen lampen door papieren lampen) en afspraken die zijn neergelegd in huisregels en protocollen. Daarnaast beschikken al onze pedagogisch medewerkers over een diploma Kinder-EHBO en is een van de vaste pedagogisch medewerkers ook BHV-er (bedrijfshulpverlener).

Het veiligheidsbeleid wordt periodiek geëvalueerd en bijgesteld. Een belangrijk hulpmiddel voor evaluatie is de ongevallenregistratie, die ook wettelijk verplicht is.

Huisregels en protocollen veiligheid

Ten aanzien van de veiligheid zijn er verschillende huisregels en afspraken. Zo mogen kinderen binnen niet rennen (ivm botsen), letten we erop dat geen geweld wordt gebruikt, ook niet in het spel, serveren we thee op drinktemperatuur en gieten we overgebleven gekookt water weg (ivm verbrandingsgevaar). In het protocol veiligheid staan veiligheidsregels voor bijzondere situaties, bijvoorbeeld tijdens uitstapjes. De huisregels en het veiligheidsprotocol zijn opgenomen in de bijlage.

Het ontruimingsplan is een schoolbreed plan dat door de veiligheidscöördinator is opgesteld en jaarlijks op verschillende momenten wordt geoefend. Het ontruimingsplan is aanwezig op elke groep. Onze BSO draait mee in de oefeningen die 's middags worden gehouden door de school.

Veiligheidsverslag

Jaarlijks wordt een veiligheidsverslag en gezondheidsverslag gemaakt door de leidinggevende n.a.v. de evaluatiemomenten van het veiligheidsbeleid. Dit verslag zal ook voor de ouders en andere belanghebbenden ter inzage zijn en verschijnt aan het einde van elk schooljaar.

7 Contact met ouders

Om tot een goede afstemming in de omgang met het kind te kunnen komen, is het contact met de ouders van groot belang. Dit contact en de overdracht van informatie vindt op verschillende manieren plaats:

- Bij het intakegesprek; dit is het eerste contact met de ouder(s) en indirect met het kind(eren). We vullen samen formulieren in om een goed beeld te krijgen van het kind en de ouder. We maken afspraken over het wennen. Voor jonge kleuters kan het best veel zijn: naar school in een grotere groep dan ze gewend waren (bijvoorbeeld op de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf), en daarna ook nog op de BSO. Daarom maken we in het intakegesprek individuele afspraken met de ouders over het wennen.
- Bij het ophalen; pedagogisch medewerkers geven een overdracht en melden bijzonderheden ongevraagd, zowel positieve als negatieve. We vragen ouders ook om ons bijzonderheden in het leven van het kind te melden, zodat we hier rekening mee kunnen houden.
- In specifieke oudergesprekken kan wat dieper worden ingegaan op het kind. Het intakegesprek met de ouder geeft ons een beeld van het kind en de bijzonderheden waarmee we rekening dienen te houden, zoals voeding, allergieën en eventuele aandachtspunten in de ontwikkeling van het kind. Jaarlijks is er de mogelijkheid voor ouders om een gesprek te hebben met een van de pedagogisch medewerkers zodat er wat dieper kan worden ingegaan op hoe het met het kind gaat op de opvang. Als de situatie daarom vraagt, kan zowel de pedagogisch medewerker als de ouder tussentijds een gesprek aanvragen.
- Tijdens ouderavonden en ouderbijeenkomsten is er uitwisseling over het reilen en zeilen op de opvang en de mogelijkheid om elkaar zonder de kinderen erbij informeel te ontmoeten. Thema's die ouders en pedagogisch medewerkers aangaan kunnen dan behandeld worden.
- Schriftelijke communicatie gebeurt voornamelijk via de mail (de twee-maandelijkse nieuwsbrief) en de prikborden bij de lokalen.
- Met de oudercommissie, het orgaan dat de ouderbelangen vertegenwoordigt, hebben we periodiek contact en horen we wat er leeft onder ouders aan vragen, wensen en zorgen. Dit helpt ons bij het werken aan kwaliteit van de opvang en het afgestemd zijn op hetgeen ouders van ons verwachten.

8 Kwaliteitsbeleid

We werken aan de kwaliteit van onze opvang door blijvend te investeren in verschillende gebieden die we hieronder beschrijven. Vragen en suggesties van ouders of oudercommissie helpen ons gericht aan de kwaliteit te werken. Ook de jaarlijkse inspectie houdt ons scherp. Maar het allerbelangrijkste is wat de kinderen ons aangeven. Zolang kinderen lekker spelen en tevreden zijn, is dat een indicatie dat het leven bij de opvang goed is. Is dit echter niet het geval, dan zullen we altijd zoeken naar een manier om verbetering in zo'n situatie te brengen. Het is immers de bedoeling dat ieder kind zich bij ons thuis kan voelen en op een fijne manier de middag kan doorbrengen.

Pedagogie

In onze maandelijks studieochtenden werken we gemeenschappelijk aan pedagogische kennis en vaardigheden en de verbinding hiervan met het antroposofische mensbeeld. Daarnaast is er vakliteratuur en heeft elk teamlid de mogelijkheid vakliteratuur te lenen bij de Rudolf Steiner bibliotheek. Lezingen, conferenties en nascholing over pedagogische thema's worden, al dan niet in het kader van het persoonlijke ontwikkelingsplan, aangeboden.

Spel- en activiteitsaanbod

We zoeken steeds naar spel en activiteiten die aansluiten bij zowel de leeftijd en interesses van de kinderen als bij de tijd van het jaar. Daarbij is ook de beschikbare tijd maatgevend, zoals bij de opvang tot 14.45 uur. De kwaliteit hierin blijkt uit de opbrengst: een gezellige middag of een mooi werkstukje.

Personeel

De kwaliteit op dit gebied komt naar voren in de teamvorming, samenwerking en individuele werkwijze. We werken op verschillende manieren aan de kwaliteit van ons team, zoals de eerder genoemde gezamenlijke studie, intervisie, teamoverleg, teamdagen en het houden van functioneringsgesprekken en gesprekken over het persoonlijke ontwikkelingsplan.

Groepsruimten

De kwaliteit van de opvang wordt mede bepaald door de fysieke ruimte waarin de kinderen verblijven. De aankleding, inrichting en verzorging van de ruimten heeft dan ook onze aandacht.

Klachtenprocedure

Ondanks de zorg die wij besteden aan de opvang van de kinderen, kan het gebeuren dat ouders aanleiding hebben tot zorg of ontevredenheid. Om klachten de ruimte te bieden hebben wij hiervoor een interne klachtenprocedure en een externe klachtenprocedure. Deze staat uitgebreid beschreven in het informatieboekje voor ouders en op onze website.